

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Difficultas, vel periculum ecuperandi sortem an det lucrum, paragr. 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

§. IV.

Difficultas vel periculum recuperandi sortem, an det lucrum?

Quando rationabiliter timetur periculum, vel difficultas, vel expensæ in recuperando mutuo, atque hæc oriuntur ratione personæ mutuatarij, potest a aliquod proportionatum exigi supra sortem. Ratio est, quia subire, etiam sponte, hæc pericula in lucro, æque ac in sorte, in gratiam alterius, est pretio æstimabile. Proportionatum (dixi) in quo anguntur timorati fideles: & tandem nulla alia regula certior, quam iudicium experti, afferri potest, juxta periculorum qualitatem, numerum, gravitatem. Illud erit adjumento, ut videas, quanto pretio mercatores communes similem negotiationem affecurarent, seu fidejuberent in foro, & exinde, quid possis tu ex similibus periculis exposcere, perpendas. Dixi rursus (rationabiliter timetur) nam si pericula timeantur ex sola pusillanimitate, negant plerique posse e, quid ultra sortem, accipi; quia tunc illorum periculorum non est causa mutuum, sed mutuantis vitiosa dispositio; verum Delugo d innuit, posse, licet denique aliorum iudicio relinquat. Ratio est, (inquit) quia præter matrimonium, pro quo aliud potuit in jure statui, in alijs contractibus causa hæc immediata, cur possit quid exigi, est angor & molestia, quæ mutuans passurus est, toto v. g. anno, propter timorem amittendi sortem, quæque subire ipse non obligatur sine pretio: at hæc jam in eo pusillo adsunt: ergo &c.

a *Dicast. lib. 2. de just. t. 10. d. 2. du. 20. Less. l. c. dn. 13. Val. l. c. p. 2. Silvest. v. usura 1. q. 35. alijque. b quidquid dicat Salas, dub. 20. num. 8. alios cit. qui negat, pro periculo sortis aliquid esse deducendum. c Mol. Sal. apud Delugo mox cit. d De-lugo. t. 2. de just. d. 25. sec. 6. n. 85.*

2. Solet autem contingere, ut mutuarius ad affecurandum mutuamentum de sua mutuata pecunia, adhibeat aliquem fidejussorem, cui aliquid, v. g. duos, tresve aureos pro quilibet aureorum centenariis ipse mutuarius dat: (& justè quidem; nam hic fidejussor debet solvere totum mutuum, si mutuarius non solvet) id quod licitè fit, etiam quando non est periculum, nè non solvat mutuarius, ut docet Molina e contra Covarr. f, quia adhuc est onus pretio aliquo, licet minori, æstimabile.

e *Molin. d. 319. alijque. f Covarr. l. 2. var. c. 3. num. 6.*

3. Iam inquiri, an hic, quod facit hic tertius, possit facere ipse mutuans, simile pretium sumens à mutuuario, cujus sit fidejussor pro se ipso?

4. Respondeo, si mutuans obliget mutuarium, ut non eligat alium affecuratore, nisi ipsum mutuamentum, usurarius erit. Non autem talis erit, sed justus negotiator, si illum non obliget; esto, se offerat, immo & roget, sed sine periculo obligandi mutuarium; ratio prioris est, quia illud esset, imponere mutuuario onus novum supra sortem datam; & hunc casum duntaxat damnat sacer Canon g. Ratio posterioris est, quia, suscipere in se tale onus affecurationis, est pretio æstimabile, ut modò dictum est; quare sicuti alius

alius tertius pro hoc onere aliquid exigere valet, cur non valet ipse idem mutuans, qui certè non fit deterioris conditionis ex eo, quod mutuet h?

g. c. Naviganti, de usuris, h. l. Molin. d. 318.

§. V.

An liceat aliquid plus accipere, ob promissionem, quam alteri quis facit, non repetendi pecuniam mutuam intra certum tempus?

Communior sententia a habet, nequaquam licere. Immo non nemo addit, contrariam esse novam, inauditam, periculosam in fide, & aperientem viam usuris. Rationes hujus sententiæ sunt varix, à varijs doctoribus excogitatæ, quas, nè bis repetam, mox cum earundem solutionibus subdam.

a. Molin. d. 308. n. 10. Less. dub. 14. Sal. tr. de usur. du. 9. n. 12. Arag. 2. 2. q. nu. 38. ar. 1. Delugo t. 2. de just. d. 25. sec. 3. nu. 17. contrariam falsissimam vocans, Dicastill. lib. 2. de just. tr. 10. d. 2.

2. Alia non ignobilium b authorum sententia (quam Lessius, licet contrarius, ait, posse alicui videri non improbabilem, sed tamen mercatoribus tam laxas habenas non esse dandas) docet, utique licere. Ratio potissima (nam alias vide apud Lessium) est, quia non potest negari, promissionem non repetendi, per annum v. g. esse novum onus, novamque obligationem pretio æstimabilem, ut mox clarius patebit nu. 11. quare, quod pro ea accipitur, non accipitur ex vi mutui, sed vi talis novi oneris,

b. Ledesma p. 2. tr. 8. c. 35. concl. 4. dicens, idem doceri à discipulis S. Tho. apud Dia. p. 5. tr. 13. ref. 5. & p. 1. tr. 8. ref. 48. Medina apud Less. l. c. Castellin. apud Delugo l. c. Io. Medina apud Less. l. c. quibus adde Trull. hanc vocans probabilem, licet ipse contrariam sequatur t. 2. in Decal. lib. 7. c. 19. du. 12. apud Dian. p. 3. tr. 7. ref. 43. & p. 3. tr. 5. ref. 92. citans Tannerum.

3. Confirmari primò potest, quia omnes cum Molina concedunt, te posse quid exigere pro promissione, qua te obliges, intra annum mutuare quid, vel vendere, quandocumque quis voluerit, quia id verè est onus pretio æstimabile. Sed idem est, promittere non repetere intra annum, quod mutuatum est; simile enim est utrumque onus, ergo &c.

4. Confirmari secundò potest, quia debitum maturandum post annum posse nunc extinguì, dato aliquo pretio creditori à debitore, superius cum doctis authoribus concessimus c; idque, etiam si alius titulus non appareat, nisi quia præsens pecunia plus valet, quam futura, non quidem in se (tanti enim in se valet aureus hodie, quanti post annum) sed ratione annexorum, quia in anno timeri semper rationabiliter possunt pericula, esto, nunc prorsus nulla prævideatur, ut ibidem explicuimus: jam infero: ergo pecunia mea præsens, quam tibi mutuam do; plus valet propter similia connexa, quam tua, quæ futuro tempore à te solvetur.

c. Cum Fag. Reb. alijsque sup. c. 7. §. 8. num. 2.

5. Caramuel d plerumque benignus, & interdum debito magis, hic scrupulum